

STROMBOLI

Saskia Noort

Stromboli

Roman

LEBOWSKI PUBLISHERS
AMSTERDAM 2019

Eerste druk, april 2018
Tweede druk, augustus 2018
Derde druk, december 2018
Vierde druk, juli 2019

© Saskia Noort, 2018
© Lebowski Publishers, Amsterdam 2019
Omslagontwerp: Riesenkind, 's-Hertogenbosch
Omslagbeeld: Getty Images | Trevor Adeline
Auteursfoto: Carli Hermès
Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 5025 9
ISBN 978 90 488 3400 6 (e-book)
NUR 301

www.lebowskipublishers.nl
www.overamstel.com
www.saskianoort.nl

OVERAMSTEL
uitgevers

Lebowski is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

*All the times that I cried, keeping all the things I knew inside
It's hard, but it's harder to ignore it'*

Cat Stevens, 'Father and Son'

*'You know this day won't last forever
Move on and you'll forget
Tomorrow's packed with new endeavors
Get on with life she said
All I ever cared about
Thought I'd never do without
Seems a faded memory
Remnant from the past'*

Johan, 'You Know'

We lopen naar buiten. Alles draait.

‘Ik voel me niet zo goed,’ zei ik.

‘Je moet gewoon een beetje frisse lucht,’ zei hij en nu heeft hij mijn hand gepakt.

We gaan zitten naast het water. Een fontein pruttelt lusteloos. De grond is vochtig.

‘Mijn rok,’ zeg ik.

‘Nou ja, rok,’ lacht hij. ‘Doe je hoofd tussen je knieën. Zo ja.’

Alsof ik in een achtbaan zit. Ik neem lange teugen lucht. De Pisang Ambon-jus prikt in mijn neus. Bij de gedachte aan het drankje kokhals ik.

‘Je moet dat gif ook niet drinken.’

‘Ik denk dat ik naar huis wil.’

‘Je kunt toch niet zo thuiskomen?’

Nee, denk ik, dat kan inderdaad niet. Mijn ouders denken dat ik logeer bij Annemarie Goldenwaard. Dat doe ik ook, maar Annemaries ouders zijn een weekendje weg en wij gingen dus uit. En eindigden op het feestje van ene Nathalie Dekker in Alkmaar.

Ik staar naar het gras tussen mijn voeten. Ik weet niet waar mijn schoenen zijn. Hij zit tegenover me. Vanuit de woonkamer klinken de anderen.

‘Ga anders even liggen.’

Ik doe het. Hij legt een koele hand op mijn voorhoofd. Even zak ik weg in een tunnel die ruikt naar nat gras, tot het zure goed in mijn maag omhoogkomt en ik alles eruit gooi, in de vijver. Hij

houdt mijn haar omhoog. Ik vind dat lief van hem. Zijn andere hand is op mijn pulserende buik. Ik hijg uit. Nu zijn er twee handen op mijn heupen.

‘Ik wil toch naar huis.’

‘Je moet eerst opknappen.’

‘Alsjeblieft, breng me naar huis.’ Het komt er krachteloos uit. Ik probeer op te staan. Zijn handen nemen mijn rok mee naar beneden.

‘Kom nou nog even zitten.’

Ik weet niet waarom ik het doe.

Als ik zit, geeft hij mijn rok niet terug. Plagerig draait hij ermee in de lucht, waarna hij hem over de schutting werpt.

Ik begin te huilen.

‘Jezus. Sorry. Het is maar een geintje. Niet huilen. Ik pak dat ding zo terug. Kom op. Kom hier.’

Hij slaat zijn arm om mijn schouders en trekt mijn hoofd naar zich toe. Ik adem niet. Hij mag mijn kots niet ruiken. Zijn mond vindt mijn wang.

‘Jij bent zo’n lekker klein brutaaltje.’

Zijn gewicht drukt me naar de grond. Hij kan me breken, denk ik.

‘Kijk me eens aan?’

Ik kijk. Zijn ogen zijn half geloken. Hij verzamelt spuug in zijn mond en druppelt het traag op mijn lippen. Onder zijn ogen word ik lelijk. Mijn witte vlees, mager en groezelig.

‘Er zijn mensen,’ zeg ik.

‘Iedereen is dronken,’ zegt hij en zijn hand glijdt in mijn onderbroek. Zijn vingers doen me pijn.

‘Wat een lekker sappig kutje.’

Ik probeer mijn bekken zo ver mogelijk bij zijn hand vandaan te draaien. Hij is zo zwaar. Zijn transpiratie stinkt.

‘Rustig nou maar.’ Zijn tong is in mijn oor. Ik hoor mijn onderbroek scheuren.

Haastig knoopt hij zijn spijkerbroek open. Dit is echt aan het gebeuren.

Ik denk dat ik 'Hou op' zeg. Niet hard genoeg, want hij gaat door. 'Vies wijf,' zegt hij, 'wat ben jij een lekker vies wijf.' In zijn ogen zie ik verachting. Hij zou me kunnen vermoorden. Ik wil iets zeggen, maar hij legt zijn hand op mijn mond.

'Nu even stil zijn.'

Dan perst hij zich in me en begint driftig te pompen. Ik verdwijn weer in de tunnel. Mijn hoofd beukt tegen de wand. Ik weet dat zijn hand zich om mijn hals klemt, dat ik naar adem snak, dat hij mijn beha omhoogtrekt en in mijn tepels bijt, maar ik blijf in de tunnel, ver bij wat er gebeurt vandaan. Zo kan ik een pop zijn, in zijn handen, onder zijn gewicht. Kan hij me omdraaien, mijn hoofd in de vochtige aarde duwen en zijn pik nog harder in me rammen.

Ik wil niet dood.

Ik word wakker achter de struiken. Het begint al licht te worden. Binnen wordt nog steeds gepraat en gelachen. Ik ben halfnaakt als in zo'n droom waarin je zonder onderbroek op het schoolplein blijkt te lopen. Hij zit onder elke centimeter van mijn huid. Maar ik leef wel, zeg ik tegen mezelf. Ik leef, maar voel me zo ver verwijderd van het leven dat ik net zo goed dood had kunnen zijn.

Onder de douche wil ik mijn lelijke, smerige vel afstropen. Ik ben besmet. De geur van zijn zaad blijft me omringen, hoeveel zeep ik ook gebruik. Het zit in mijn poriën, mijn haarvaten, het werkt zich een weg naar mijn baarmoeder. Ik heb overal pijn. Zijn vingers staan boven mijn sleutelbeen. Dat is dus bewijs. Waar ik niets mee ga doen. Wat ik wel ga doen is de morning-afterpil halen.

Ik kijk uit het raam naar de tuin. De plek naast de vijver. Mijn kots ligt op de rand, daarnaast mijn onderbroek. Aan de schutting hangt mijn rokje.

Ik trek kleren van Nathalie aan. Beneden stap ik de kamer in, waar de laatste gasten op de bank hangen, onder een dikke wietwalm.

‘Zal je d’r hebben,’ zegt een jongen. Iedereen lacht. ‘Ons seks-beest.’ Ik lach ook. ‘Hij is weg hoor. Allang.’

In de tuin pak ik mijn rok en mijn onderbroek en prop ze in mijn tas. Dan haal ik mijn fiets van het slot. Erop zitten lukt niet. ‘Het is mijn eigen schuld,’ hamert het de hele weg naar huis door mijn hoofd. En daarom kan ik het niet vertellen. Dan weet iedereen wat voor eentje ik ben.

I

I

De hond ligt in de kast, opgerold achter mijn verzameling laarzen. Ze beeft en weigert eruit te komen. Ik fluister: 'Bella. Kom lieverd, ga je mee?' De belofte van een wandeling werkt altijd. Ze komt over-eind en gaat me voor, de trap af, de keuken door. Bij de achterdeur begint ze te blaffen. 'Over! Ssst!' Snel trek ik mijn Uggs en mijn vest aan, bind mijn haar in een knoetje en glip de deur uit.

Buiten is het nog donker en ruikt het naar natte aarde. Boven de weide voor ons huis hangt nevel. Bella holt voor me uit. Ik steek de weg over en loop het bos in. Daar haal ik een pakje sigaretten uit mijn vestzak. Ik haat het als Karel dat doet, maar nu wil ik zelf niets liever dan mijn longen vullen met gif. Woest neem ik trekjes van de sigaret. Ik loop zomaar een kant op, geen idee hoe het verder moet. Iedere gedachte aan morgen of zelfs maar het komende uur maakt me zo bang dat ik naar adem hap. Dag en nacht die vraag. Zal ik gaan, zal ik blijven? Is dit wel het goede moment? Ik begin te huilen. De gedachte om het weer voor me uit te schuiven is nog angstaanjagender dan de beslissing zelf.

Bella rent rondjes om mijn benen en blaft hysterisch. Ik zoek een stok, breek de stekelige takjes eraf en werp hem voor me uit. Achter me, in ons mooie huis aan de rand van het bos, slapen mijn kinderen en mijn man. Daar leven we het leven waarvan ik als kind al droomde. Een gezin. Mijn eigen kinderen, een eigen man. Als ik speelde, speelde ik gezinnetje. Een leegstaand schuurtje toverde ik om tot een huisje, waarin mijn zusje, neefjes en nichtjes mijn kinderen moesten spelen. Ik droeg een schort en maakte soep. Mijn

lievelingstijdschrift was *Ouders van Nu*, dat ik vond in de leesmand bij de vriendin van mijn moeder. Wat zou een therapeut daarvan maken? Mijn ouders waren nog jong en vierden de tijdgeest. Om de paar maanden hadden we een nieuwe oppas en als ze 's avonds op pad gingen, lag er een briefje met een telefoonnummer bij de telefoon. Nog weet ik het nummer van de plaatselijke kroeg uit mijn hoofd. Zo zou ik het niet doen. Ik wilde een doodgewoon gezin. Zo burgerlijk mogelijk. En nu ga ik het kapotmaken.

Karel belt. Ik druk hem weg, want ik wil doorlopen, eindelijk, de rest van mijn leven, zo ver mogelijk. Hij belt nog vijf keer. Uiteindelijk neem ik toch op. Stel dat er iets is en ik dan gewoon ben weggelopen. Hij is van de trap gevallen. Of er is iets met mijn ouders. Of de kinderen. Het zou niet de eerste keer zijn dat we ze wakker willen maken en er een van hen niet in bed ligt.

'Snoetje, waar ben je?' Hij klinkt schor. Zo klinkt hij altijd als hij net wakker is. Niets om je zorgen over te maken. Hij steekt een sigaret op.

Ik weet waar hij staat, bij de afzuigkap, in pyjama. Bloeddoorlopen ogen. Ik weet hoe hij ruikt: alcohol, tabak, slaap, angstzweet.

'Ik loop in het bos, met Bella.'

'Nu?'

'Ja, nu.'

'Het is halfzes.'

'Ja.'

'Het is weekend.'

'Ja.'

'Je hebt amper twee uur geslapen.'

'Ja.'

'Waarom ben je steeds zo vroeg op?'

Zou hij niet meer weten wat er vannacht is gebeurd?

'Jij bent toch ook wakker?'

'Kom naar huis, Snoet, we moeten echt nog even slapen.'

'Noem me niet zo.'

‘Je bent nog steeds mijn Snoet, al wil je dat niet.’

‘Tot zo,’ zeg ik en ik hang op.

Hoe hij ‘we’ zegt. Hoe hij ‘Snoet’ zegt. Hoe hij wakker wordt, gaat roken en dan weer stinkend naast me komt liggen. Hoe hij zich tegen me aan drukt, mijn kuit openhaalt met zijn teennagels. Hoe hij naar mijn tieten en mijn kut graait als hij zin heeft. Hoe hij reageert als ik hem afwijs. Hoe hij zijn pik tussen mijn billen wurmt. Hoe ik hem zijn gang laat gaan. Hoe ik na afloop zachtjes verdwijn, en op een matras naast mijn dochter kruip. Hoe ik het zover heb laten komen.

We hebben er alles aan gedaan. Alle boeken van Paulo Coelho, Alain de Botton en Jan Geurtz gelezen. Er samen tussenuit. Er apart tussenuit. Niet zeuren en zin maken. Buiten de deur neuken. Eerlijk zijn daarover. Liegen daarover. Verhuizen. Verbouwen. Een tweede huis in de zon. Weer verbouwen. Relatietherapie. Ieder apart therapie. Therapieweken. Rode lingerie. Elkaars geslachtsdelen scheren. Kaarsen aansteken en muziek van vroeger opzetten. Praten. Niet praten. Elkaar loslaten. Elkaar vasthouden. Angstremmers, antidepressiva, blowen, wodka. Stoppen met roken. Stoppen met drinken. Weer beginnen. Een open relatie. Ruziemaken. Zwijgen. Yoga. Meditatie. Mindfulness. Tuinieren. Wandelen. Alles. Scheiden was geen optie. Scheiden, dat doen de anderen.

Toen ik klein was, had ik vaak een nachtmerrie waarin mijn ouders uit elkaar gingen en ik moest kiezen bij wie ik wilde wonen. Ik stelde me de teleurstelling van mijn vader voor en het verdriet van mijn moeder. Op een gegeven moment sliep ik niet meer en zocht voortdurend bevestiging van mijn ouders' liefde voor elkaar. Maar het waren de jaren zeventig, en mijn vader bezat een kunstgalerie. Daar kwamen de hipste types op af en vrouwen omringden hem zoals vliegen stront. Mijn moeder deed alsof ze daar trots op was: kijk eens wat een gewilde man ik heb! Om hem bij de les te houden, hing ze bij huisvrienden op schoot of danste op tafel in hotpants. Niet dat dat veel hielp: er was geen peil op te trekken wanneer mijn vader thuis was. Als hij op zondag friet ging halen, kwam hij soms pas om drie uur 's nachts weer terug.

Maar scheiden, dat deden ze niet. Beter een slecht huwelijk dan geen huwelijk, hoorde ik mijn moeder ooit tegen een tante zeggen. Van de weeromstuit bleef de tante nog een paar jaar bij de alcoholist die haar man was. In onze familie is scheiden erger dan vreemdgaan of ongelukkig zijn.

Karel staat buiten op het terras. Het is lichter geworden en de vogels zijn net wakker. Bella stormt op hem af en begroet hem jankend. Hij lacht en aait de hond. Steekt meteen een nieuwe sigaret op. Ik blijf op een afstandje staan.

‘Jezus, Saar.’

‘Ik kan dit niet meer.’

‘Waarom moet je altijd zo pathetisch doen?’

‘Ik meen het. Ik wil het wel, maar het gaat niet meer.’

‘Wat gaat niet meer?’

‘Dit. Wat wij doen.’

‘Wat doen we dan?’

‘Elkaar gek maken.’

‘Dit is gewoon een fase, schat.’

Hij neemt een diepe haal van zijn sigaret. Niemand kan zo diep inhaleren als Karel. Zijn longinhoud moet immens zijn.

‘Je bent... Weet je, jij wordt ook ouder. Je wil nog van alles, bent zo onrustig. Je wil van alles inhalen en je bent bang dat je je jeugd verliest. Dat is voor vrouwen heel anders.’

Ik wil hem slaan. Die arrogantie van zijn smoel meppen.

‘Wel fijn dat jij precies weet wat mij mankeert,’ zeg ik. ‘Een hele geruststelling. En vannacht? Gaan we het daar nog over hebben?’

‘Die dingen gebeuren. Het is niet mooi, ik ben een wanhopig man.’

Ik ben een man. Zijn excuus voor alles. Om elke zondag klokslag zeven uur voor de buis te zitten. Om chinees te halen wanneer hij eens moet koken. Om seks te willen als hij dronken is. Om zijn teennagels niet te knippen.

‘Ik kan je niet bereiken, dat is het,’ zegt hij. ‘Je lijkt wel versteend soms. En dan wil ik door die betonlaag heen slaan.’

Ik loop langs hem heen het huis in. Leun met mijn voorhoofd tegen de koelkast. Ik ben zo moe. Ik hoor hoe hij gaat zitten aan de keukentafel. Hoe hij de krant openslaat. Hij kucht. Zwijgend maak ik koffie. Ook voor hem.

‘Dank je.’ Zijn ogen blijven op de krant gericht. Het is een dag zoals alle andere. De koffie maakt me misselijk. Ik zeg dat ik ontbijt ga halen. Karel kijkt niet op.

Op het bankje voor de Albert Heijn, die nog gesloten blijkt, bel ik Mirjam.

‘Mogge,’ klinkt ze opgewekt. En dan, als ze me hoort sniffen: ‘Is het weer zover? Waar ben je?’

‘Waar denk je?’

‘Ik ben vlakbij. Twee minuutjes.’

Mirjam is een vrouw die zodra ze wakker wordt – meestal rond vijf uur – in haar sportkleding schiet en het bos in rent. Ze eet niet, slaapt zelden en rent door het leven, terwijl ze vijf kinderen heeft. Het is haar manier om te verdoezelen dat haar huwelijk weinig meer voorstelt. We zijn vriendinnen sinds we erachter kwamen dat we allebei een minnaar hebben.

‘Hoi!’ Ze ploft naast me neer met rode wangen. Haar lichaam wordt omhuld door een loeistrak wit trainingspak waar haar borsten bijna uit springen. Die zijn nieuw, tot grote vreugde van haar man Joep, die niet weet dat ze eigenlijk voor Berend bestemd zijn. Of Beer, zoals zij hem noemt.

‘De Albert Heijn is nog niet eens open,’ lacht ze.

‘Ik heb het gezegd.’

‘Wat?’

‘Dat ik niet meer verder wil samen.’

‘Jezus. Hoe ging dat?’

In mijn hoofd hangt een dikke mist. Ik krijg de gebeurtenissen niet op een rij.

‘Ik kwam thuis.’

‘Je had die lezing! Was het goed?’

‘Uitverkochte zaal. Ik heb tweehonderd boeken gesigineerd.’

‘En toen zat hij daar weer. Aan de keukentafel.’

‘Ja. Dronken.’

‘Tuurlijk. En woedend.’

‘Ook. Dus ik begon te vertellen hoe mijn avond was en dat er een vrouw begon te huilen omdat mijn columns haar zo hadden geholpen in een moeilijke periode, en al die tijd staaarde hij me aan met die dronken ogen, zo boos en misprijzend.’

‘Jezus.’

‘Ik zei het gewoon. Ineens. Ik gooide het eruit.’

Mirjams telefoon gaat. Als ze opneemt hoor ik geschreeuw. Mirjam houdt de telefoon een stukje bij haar oor vandaan. ‘Bente! Nu stoppen. Nu! Anders haal ik geen croissants, hoor je me!’ roept ze van een afstandje naar haar iPhone. Dan wordt er opgehangen.

De deuren van de Albert Heijn gaan open. Mirjam staat op. ‘Sorry, maar ik moet echt snel naar huis voor ze de tent afbreken. Laten we vanmiddag een wijntje doen.’

We kussen en haasten ons de Albert Heijn in. Mirjam is niet gelukkig in haar huwelijk. Maar opstappen is voor haar geen optie. Eerst verstopte ze haar onvrede achter een eindeloze reeks zwangerschappen, maar die weg is door haar man Joep afgesloten. Nu houden buitenechtelijke affaires de boel bijeen.

Thuis stal ik de honingbeenham, filet americain, salami, paté, selle-riesalade, gekookte worst, croissants, gekookte eieren, vijf soorten kaas en gesneden tomaat en komkommer uit op de eettafel. Vier bordjes, vier kopjes. Ik zet muziek op, maak thee en jus d’orange en roep tussendoor dat het ontbijt klaarstaat. Een beetje te vroeg, Sofie en Willem komen tegenwoordig in het weekend voor elf uur hun bed niet uit. Karel is er kennelijk weer in gedoken. Ik staaar naar de tafel, die zo op Instagram kan. Schuldgevoel hangt als een gewicht

aan mijn nek. Dit wilde ik. Ontbijten met mijn vrolijk kwetterende gezin. Ik wil het opnieuw willen, maar ik krijg het niet voor elkaar, hoeveel vleeswaren ik ook op tafel zet. Ik besluit om ze wakker te maken, de pubers in hun kinderbedden.

Eerst Willem, bij wie het ruikt alsof ik een zweetsok binnenstap.

‘Ga weg!’ roept hij en hij trekt het dekbed over zijn hoofd.

‘Ik heb croissants.’

‘Rot op.’

‘En filet americain.’

Sofies kamer ruikt naar Rituals.

‘Je lag hier vannacht weer, hè?’ mompelt ze.

‘Eventjes maar,’ zeg ik. Alsof dat wat uitmaakt.

Sofie draait zich om, haar handen om haar inmiddels vaalgrijze knuffel. Ze duwt hem tegen haar neus.

‘Kom op, lieverd. Het ontbijt staat klaar. Ik heb filet.’

‘Maaaaam,’ kreunt ze. ‘Het is nog maar negen uur.’

‘Schuif eens op,’ zeg ik. Ik schop mijn Uggs uit. Sofie maakt plaats. Ik vlij me naast haar en trek haar magere kinderlichaam naar me toe.

‘Love you, mam. Wil je op mijn rug kriebelen?’

Ik steek mijn handen onder haar nachthemd en kras zachtjes met mijn nagels over haar warme slaperige vel.

Karel leest de krant en Willem staart naar zijn telefoon. Sofie klaagt over haar ei, dat net te hard is. We geven elkaar de jam door, de boter, het kaasmes. Ik doe alsof het een normaal ontbijt is. Al met al duurt het nog geen tien minuten. Sofie moet douchen en naar vriendinnen, Willem vlucht weer naar zijn kamer, Karel verplaatst zich met krant en koffie naar buiten, om daar naar hartenlust te roken.

Ik ruim af. Heel lang was het geluk van anderen genoeg. Waarom is dat nu veranderd? Vierentwintig uur per dag razen dit soort vragen door mijn hoofd. Alsof ik ben opgesloten in een verkeerd leven.

Ik loop naar buiten en ga aan de tuintafel tegenover Karel zitten. Bella ligt aan zijn voeten.

‘Karel...’ begin ik. Bella staat op en loopt haastig naar binnen, de trap op, en gaat vermoedelijk weer in de kast liggen.

‘Luister, Snoet.’

Ik kijk hem woedend aan.

‘Of Saar. Sara. Je hebt gelijk. Ik ben te ver gegaan vannacht. En ik moet dat niet bagatelliseren. Ik was dronken. En jij... Na al die jaren ben je nog steeds een raadsel voor me, weet je dat? En dan wil ik door die keiharde schil heen, dan wil ik iets breken, om je te vinden. De echte Sara. Maar die blijft verborgen, die zit ineengedoken achter een enorm blok beton. Dat maakt me soms gek. Ik heb nog nooit, ik zweer het, nog nooit eerder iemand geslagen. Ik weet niet wat me bezielde. Maar ik stop met drinken. Als dat ervoor nodig is, doe ik het. Voor jou. Als jij dan, voor mij, achter dat blok vandaan komt.’

Net nu ik genoeg weerstand en moed heb verzameld, gooit hij het over deze boeg.

‘We hebben alles al gedaan.’ Ik zeg het fluisterend. ‘Alles. Hoe vaak ben je gestopt met drinken? Hoeveel therapieën hebben we gedaan?’

‘Je moet echt wat harder praten, Saar.’

Plant je speer op het dorpsplein. Zeg het. Zeg: dit ben ik, dit is wat ik wil. Ik weet niet meer van welke therapeut ik dit heb.

‘Ik kan het niet meer. Het vreet me op. Ik ben kapot.’

‘Waarom nu meteen weer zo, Saar? Het is van het ene in het andere uiterste met jou. Ik zeg je dat ik stop met drinken. Laten we realistisch blijven en dat afwachten.’

‘Ga je naar een kliniek?’

‘Moet dat? Als dat is wat jij wil, ga ik naar een kliniek. Desnoods. Ik wil je niet kwijt.’

Ik weet niet meer wat ik moet zeggen. Mijn hoofd zit te vol.

‘Wil je koffie?’ vraagt hij.

Ik knik.

Even later wandelen we, allebei stijf van de cafeïne, door het bos. Bella is nog nooit zo vaak uitgelaten als het afgelopen jaar.

Karel pakt mijn hand. De zijne is klam. Het bos is bezaaid met families. Zo'n mooie dag, daar moet je van genieten. We groeten links en rechts. Zo'n leuk stel. Altijd samen de hond uitlaten.

‘Oké. Dus als ik naar een kliniek ga, hoelang duurt zoiets?’

‘Weet ik niet, zes weken?’

‘Jij zoekt een goeie voor me uit. Dan ben ik zes weken weg. Heb jij tijd om tot rust te komen. En daarna maken we een nieuwe start. We gaan weer terug naar Gonda, maar deze keer maken we het af. We doen het helemaal op jouw manier.’

Gonda is de relatietherapeut die Mirjam ons adviseerde. Zij had al menig huwelijk gered, waaronder dat van Mirjam zelf. Gonda heeft kort grijs haar, een ziekenfondsbril en draagt strakzittende paarse yogakleding om haar gedrongen lijfje. Toen ze tijdens onze tweede sessie vroeg of Karel bij haar op schoot kwam zitten, omdat hij zoveel moederliefde had ontbeerd, liep Karel woedend weg.

‘Sorry,’ zeg ik. ‘Het is te laat. Ik wil niet meer.’

Karel laat mijn hand los. ‘Doe niet zo raar, Sara.’

We lopen door, zwiggend. De woorden houden zich op rond mijn middenrif. Wat er ook gebeurt, hou vol, denk ik. Niet terugkrabbelen. Ik ben er bijna. Ineens staat Karel stil. Zijn kaakspieren gespannen.

‘Als je zo graag uit elkaar wil, dan ga jij maar.’

Hij haalt een pakje Marlboro uit zijn broekzak en steekt er een op. Ik sta tegenover hem. Mensen passeren ons. ‘Wat een dag, hè?’

Karel lacht. ‘Nou! Het is een dag om te zwerven!’ De mensen lachen terug. Die Karel.

‘Dat lijkt me een beetje raar,’ zeg ik als alle pottenkijkers uit het zicht zijn.

‘Hoezo? Jij wil weg, jij wil dit gezin opbreken, dan lijkt het me dat jij gaat.’

Even zie ik het voor me. Hoe ik wegrij, een paar dozen in de achterbak, huilende kinderen voor het raam.

‘Karel, echt...’ Ik draai me om en loop naar huis.
‘Ga dan! Je moet toch zo nodig! Ga!’ schreeuwt hij.
Ik begin te rennen. Bella rent dolblij met me mee.